

LÄRSTILAR

OM PRAKTISKT ARBETE MED OLIKA LÄRSTILAR

FÖRFATTARE: MARIA CARLSSON

ARTIKEL NUMMER 8/2008

Denna artikel har i november 2008 accepterats för publicering i Skolportens numrerade artikelserie för utvecklingsarbete i skolan av Nacka kommuns och Skolportens gemensamma läsgrupp med Björn Söderqvist, fil. dr. samt rektor, Nacka kommun som gruppens ordförande.

Redaktör: Therése Mabon, Skolporten AB.

Fri kopieringsrätt i ickekommersiellt syfte för kompetensutvecklings- eller undervisningssyfte i skolan och förskolan under förutsättning att författarens namn, artikelns titel och källa: Skolportens artikelserie anges. I övrigt gäller Copyright för författaren och Skolporten AB gemensamt.

Denna artikel finns som pdf här:

<http://www.skolporten.com/art.aspx?id=31igO>

Aktuell metodbok med författaranvisningar: http://www.skolporten.com/pdf/Skpns_artikelserie_metodbok.pdf

Vill du också skriva en utvecklingsartikel?

Maila till info@skolporten.com

ABSTRACT

Syftet med den här artikeln är att visa hur lärstilsarbete kan vara ett komplement till lärarens arbete med att individanpassa sin undervisning. Ett antal arbetsområden har bearbetats tillsammans med eleverna, på ett lärstilsanpassat sätt. Under arbetets gång har så kallade deltagande observationer genomförts.

Arbetet har visat hur undervisning kan individanpassas genom att utgå från olika lärstilar. Eleverna har blivit medvetna om att det finns olika sätt att lära sig nya saker och de har börjat reflektera över sitt eget sätt att lära. Av min uppföljning kan jag se att motivationen och glädjen hos eleverna ökade när vi arbetade lärstilsanpassat.

Maria Carlsson är utbildad 1-7-lärare och arbetar idag som klasslärare på Solsidans skola.

E-post: maria.carlsson@nacka.se

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning, syften och frågeställningar	7
2. Metod, strategier eller tillvägagångssätt.....	7
3. Huvuddel.....	7
Begreppsförklaringar.....	7
3.1 Lärstilar och individperspektiv	8
3.2 Hur man praktiskt kan arbeta med lärstilar	8
3.2.1 Introduktion	8
3.2.2 Att arbeta målrelaterat.....	8
3.2.3 Lärstilsmaterial.....	9
3.2.4 Hur arbetet kan organiseras	9
3.2.5 Lärarens roll.....	10
3.2.6 Social träning	10
3.2.7 Olika redovisningssätt	10
3.3 Lärstilar - en blandning av metoder.....	10
3.4 En jämförelse med traditionell undervisning	12
3.5 Svårigheter med arbetssättet	12
4. Resultat	12
5. Diskussion	13
6. Referenser.....	14

1. INLEDNING, SYFTEN OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

Lärare arbetar dagligen med lärande hos olika individer. Alla elever har olika behov och förutsättningar i skolan och i sitt lärande. Som pedagog anser jag att vi bör göra vårt bästa för att möta varje elev där den är och utveckla deras sociala kompetens och deras kunskaper. Som lärare har du ofta rollen som ledare åt en hel klass där varje individ har behov av olika stimuli i sitt lärande. I läroplanen, Lpo-94, läggs stor vikt vid den enskilda individens utveckling och kunskapsinhämtande. Där uttrycks bland annat att undervisningen skall anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Under mina år som lärare har jag undervisat elever i olika åldrar, mött olika elever och elevgrupper och ständigt ställts inför nya utmaningar. Jag har märkt hur olika lärandet är för eleverna och jag har ofta funderat på vilket sätt som är det bästa för just den här eleven när han/hon ska lära sig nya saker. Man ställer sig lätt frågan hur jag som, oftast ensam, vuxen i undervisningstillfället ska lyckas individanpassa min undervisning. Min erfarenhet visar att det går att se samband mellan resultat i skolan och lärstilar. Enligt Dunn & Dunn (1995) har lågpresterande barn och barn med låg inlärningsförmåga nästan uteslutande taktill och/eller kinestetisk inlärningsförmåga (dessa begrepp kommer att förklaras senare). Mot den bakgrunden ser jag det som alla lärares uppdrag att försöka anpassa undervisningen efter olika sätt att lära och för att få alla elever att lyckas i skolan.

Som ett exempel på varför jag intresserar mig för lärstilar är för att jag själv erfarit ett gott exempel på alternativt förhörssätt när jag under min egen skoltid, på grund av frånvaro, fick ett muntligt individuellt förhör av min historielärare. Det förhöret höjde mitt betyg i ämnet. Jag är säker på att det var förhörssättet som hjälpte mig som istället för att behöva svara skriftligt på frågor gav mig möjligheten att diskutera ämnet, de tidsperioder och händelser som det handlade om just då.

Syftet med denna artikel är att visa hur lärstilsarbete kan vara ett sätt att individanpassa lärarens arbete med undervisningen. Ett antal arbetsområden har bearbetats på ett lärstilsanpassat sätt med eleverna i min klass. Under arbetets gång har observationer genomförts. Under observationerna har jag arbetat utefter följande frågeställningar:

- hur kan man organisera undervisning utifrån olika sätt att lära?
- klarar eleverna av det samarbete som krävs?
- vilket sätt lär sig eleverna bäst på – att jobba traditionellt eller genom lärstilsarbete?

- vilka svårigheter är förknippade med arbetssättet?
- kan lärstilsarbete vara ett sätt att individanpassa sin undervisning och vilka resultat får man genom att jobba lärstilsanpassat?
- klarar barnen av det här friare arbetssättet?
- vad tycker eleverna om att jobba på det här sättet?

2. METOD, STRATEGIER ELLER TILLVÄGAGÅNGS-SÄTT

Jag har under ett läsår genomfört observationer i min klass. Under detta läsår har jag planerat, startat, genomfört och utvärderat ett antal arbetsområden med olika lärstilar som grund. Arbetssättet har granskats och utvecklats så att det passar mig och eleverna.

Jag har valt att använda deltagande observation som metod. Vid deltagande observation ingår observatören i den grupp som ska observeras. Deltagande observation innebär enligt Denscombe (2000) att man kan tillvarata förstahandsinformation från verkliga händelser. Man deltar i situationer, ser vad som händer, lyssnar och man har även möjlighet att ställa frågor. Att delta som observatör och handledare när mina elever har jobbat utifrån olika lärstilar har varit ett bra sätt för mig att få kunskap om hur lärstilsarbete fungerar i praktiken och vilka effekter det får.

Detta har gett mig möjligheten att djupgående kunna följa elevernas reaktioner och utveckling inom lärstilsarbetet samt att kunna utveckla och förändra organisation och struktur av arbetssättet. Observationerna har skett i elevernas naturliga klassrumsmiljö och informationsinsamlingen har varit informell. Enligt Robson (2002) blir resultatet av den valda metoden observatörens subjektiva erfarenheter av lektionerna.

3. HUVUDDDEL

Begreppsförklaringar

Av Boström (2004) framgår att ett tidigare begrepp för lärstilar är inlärningsstilar. Begreppet lärstil används mer idag och är enligt min åsikt ett mer passande ord eftersom det visar att det handlar om lärande istället för inläring. De flesta människor kan säkert minnas sin egen skoltid och hur man själv var som elev. Hur lärde du dig bäst? Hur lär du dig bäst idag? Om du är en elev som tycker om och lär bäst genom upplevelser, att experimentera och dramatisera så är du kineste-

tisk. Lär du dig gärna genom att läsa, titta på bilder och diagram och se på filmer är du visuell. Om du gärna lyssnar och diskuterar när du lär dig nya saker är du auditiv och lär du bäst genom att använda händerna; rita, spela spel och använda datorn är du taktil. Jag anser att det har betydelse vilken lärstil eleven har och om den matchar lärarens undervisningsstil när det kommer till frågan om hur eleverna klarar sig i skolan.

Lärstilar är de olika stilar som vi människor använder oss av när vi ska lära oss något nytt. Det handlar om hur vi absorberar, bearbetar och bibehåller ny och svår information, Dunn & Dunn (1995). Det är viktigt att känna till hur olika tankestilar omsätts i inlärnings- och arbetsstilar, för alla lär sig på olika sätt. Jag anser att det är viktigt att som lärare bli medveten om olika lärstilar.

3.1 Lärstilar och individperspektiv

I Lpo 94 kan man läsa att skolan ska sträva efter att varje elev utvecklar sitt eget sätt att lära och utvecklar tillit till sin egen förmåga. Jag anser att det framgår tydligt att det ingår i lärarens uppdrag att individanpassa sin undervisning genom att utveckla barnens olika sätt att lära. Som lärare har du det komplexa uppdraget att ge varje elev den utmaning som han eller hon behöver. Det handlar om stöd, hjälp, uppmuntran och utmaningar av olika slag gällande elevens sociala och kunskapsmässiga utveckling. Utgångspunkten blir i enlighet med vad som tidigare sagts, elevens förutsättningar och behov. Jag anser mot denna bakgrund att det inte är möjligt att hitta ett enda förhållningssätt och ett pedagogiskt arbetssätt som lösning. Utöver skillnader i hemförhållanden, kunskaper och inlärningsförmåga har eleverna även olika optimala arbetssätt då de ska lära sig nya saker. Tanken att alla människor har olika "kanaler" för inläring anser jag är intressant och spännande och jag har därför fördjupat mig inom ämnet lärstilar, framför allt s.k. perceptuella preferenser.

Redan i 1962 års läroplan stod det att alla elever inte ska ställas inför samma undervisning och krav, undervisningen skulle individualiseras (Berg, 1999). Därefter har många lärare försökt men tyvärr inte alltid lyckats. Det är fortfarande idag ett problem för många lärare att individualisera sin undervisning (Boström, 1998). Forskning om olika lärstilar påbörjades under senare delen av 1960-talet där syftet med forskningen var att hjälpa lärare att se individuella förutsättningar hos eleverna.

Att arbeta utifrån olika lärstilar är ett sätt att individanpassa sin undervisning. Det är dock ett arbetssätt bland andra och det kräver ytterligare insatser för att man helt ska kunna tillgodose barnens olika behov.

3.2 Hur man praktiskt kan arbeta med lärstilar

3.2.1 Introduktion

I klassen började vi att prata om människors likheter och olikheter. Vi pratade om hur lika men ändå olika just vi i vår klass är. Om hur vi lär oss nya saker. Jag frågade barnen om de trodde att det kunde vara så

att olika personer lär sig nya saker på olika sätt. Med hjälp av text och bilder så berättade jag om de fyra viktiga lärstilsfaktorer:

De började genast fundera och spontant prata med varandra om hur de trodde att de själva bäst lärde sig. Sedan berättade jag att de under nästa temaområde skulle få prova att jobba på alla fyra lärstilssätten.

3.2.2 Att arbeta målrelaterat

Vid nästa arbetstillfälle satte vi upp ett mål för temat och ämnet var träd. Så här såg målen ut:

Jag ska kunna:

namnge trädets delar,

känna till de sju träden björk, rönn, lönn, ek, gran, tall och en,

para ihop träden med rätt löv eller barr,

minst två fakta om varje trädslag och

berätta fyra valfria fakta om träd.

Jag anser att det är viktigt att man vid start av ett arbetsområde enas om vilka mål man vill uppnå med arbetet. Då vet både lärare och elever vad man ska fokusera på under arbetets gång. För eleverna blir det tydligt vad de förväntas kunna vid temats slut. Diskussionen om vilka mål man ska arbeta mot görs tillsammans med eleverna så att de är delaktiga i läroprocessen.

Bilden visar förslag på visuellt arbetsmaterial i form av olika arbetsböcker.

Bilden visar förslag på auditiva hjälpmedel; band- spelare, dator och kassettband med inspelade arbetsböcker. Som lärare är du själv ett viktigt auditiv.

Bilden visar förslag på kinestetiskt arbetsmaterial; läggspele om träd och ett bondgårdsspele om grisen.

Bilden visar ett golvspel om musen Lo där eleverna tränar subtraktion 0-10.

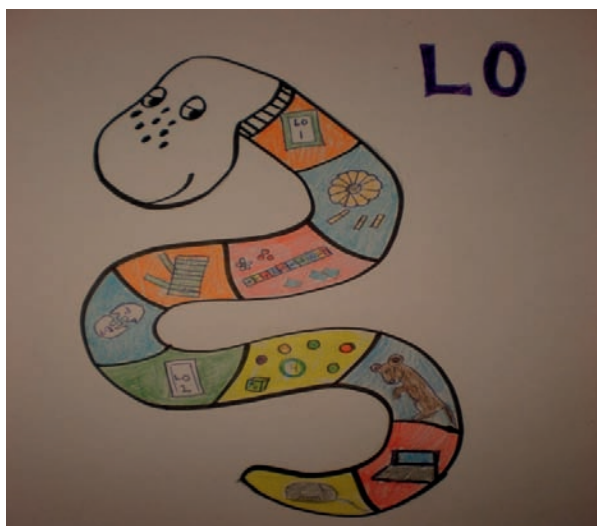
3.2.3 Lärstilsmaterial

Utifrån målen så tillverkas och/eller köps materialet. Att jobba utifrån olika sätt att lära kräver att du har material anpassat efter varje lärstil.

Man bör presentera några arbetsmoment i taget för barnen. Det gör att barnen lättare kommer ihåg och det bygger upp en motivation hos barnen inför att påbörja arbetet.

3.2.4 Hur arbetet kan organiseras

Materialet är ordnat i stationsform i klassrummet. Det finns en skriftlig information vid varje station om de inte kommer ihåg hur de ska arbeta med uppgiften. Det är också bra att ha en instruktion vid utlåning av materialet så att det är lätt att veta hur arbetet ska gå till. Eleverna delas in i par eller grupper. De sätts samman så att de hamnar tillsammans med någon eller några som jag bedömer har samma lärstil. Bedömningen grundar jag på mina tidigare erfarenheter i arbetet med eleverna. De får en arbetsgång att följa, som kan vara ett papper där varje uppgift är visualiserad med både text och bild, exempelvis så står träduppgifterna i bilder av löv och kottar. Antingen bestämmer de själva i vilken ordning de ska arbeta eller så gör jag det. Om de bestämmer själva så väljer de att jobba med en station som de inte har gjort och som är ledig. När ett arbetsmoment är avklarat så bockas uppgiften av, exempelvis genom att eleven fyller i lövet/kotten.

Här ses en arbetsplanering med lärstilsmaterial som bearbetar subtraktion områden 0-10.

På det här sättet kan du med hjälp av skyltar visa vilka barn som ska arbeta tillsammans och vilket arbetsmoment de ska arbeta med.

När nytt och svårt material introduceras för elever genom att de tillåts arbeta med hjälp av sitt starkaste sinne, är min erfarenhet att såväl barn som vuxna lär sig och minns innehållet bättre jämfört med om de lär in på ett sinne som inte är deras starkaste. Forskningen har också påvisat att när elever lär sig nytt material genom sitt andra eller tredje sinne lär de sig bättre än om de lär in via det svagaste sinnet. Flera avhandlingar har genomförts till exempel i matematik och läsning med avseende på de perceptuella preferenserna (Boström 2006a).

3.2.5 Lärarens roll

Min roll under arbetets gång är att fungera som handledare och inspiratör. Jag hjälper till om de inte förstår någon instruktion, om någon övning kräver mycket läsning och barnen i gruppen inte kan läsa ännu eller om samarbetsproblem uppstår mellan några barn och de behöver hjälp med att lösa problemet. Lärstilsmaterial är alltid självriktande, så elev-

erna rättar således sig själva under arbetets gång. På så sätt tar de ansvar över sitt eget lärande och ser inte läraren som den som kontrollerar och godkänner. De förstår att de arbetar för att lära sig något och inte för att visa läraren att de har gjort rätt. Lärarens roll är dock att hjälpa till och förklara om något blir fel.

3.2.6 Social träning

Att jobba lärstilsanpassat tränar också elevernas sociala förmåga. Arbetet sker i par eller i mindre grupper och där kan olika samarbetsproblem uppstå under arbetets gång. Jag lyssnar på barnen, är deras handledare och hjälper dem att hitta en lösning. Om det är ett problem som kan tänkas uppstå för fler av eleverna så lyfts problemet i hela gruppen. Då hjälps hela gruppen åt att hitta strategier för hur problemet kan lösas.

3.2.7 Olika redovisningssätt

Temats mål hålls levande under arbetets gång. Barnen förhör muntligt, de tränar för sig själva och i par eller grupp. Målet är att när temat är avslutat ska eleverna känna sig som proffs på det ämne som de har jobbat med. Uppföljning av arbetet kan ske genom skriftligt förhör (visuellt förhörssätt), muntligt förhör (auditivt förhörssätt), eller genom att barnen själva får tillverka egna uppgifter och spel (taktilt och kinestetiskt förhörssätt).

Förhörssättet bör påverkas av hur eleverna lär bäst. Gidlund (2003) säger att ett sätt att individualisera undervisningen är att ge eleverna möjlighet att redovisa sin kunskap genom sitt starkaste sinne. Då får eleverna visa sig från sin bästa sida. Det går antingen att lägga upp redovisningen i olika valbara stationer eller låta eleverna redovisa multisensoriskt för att stimulera alla sinnen. Att ge exempelvis en kinestetisk elev ett skriftligt förhör är inte att utgå från det barnets förutsättningar. Min erfarenhet är att lärare bör tänka i nya banor när det gäller arbetssätt och förhörsmetoder och att det är viktigt för att alla elever ska klara sin skolgång. Nytt och svårt material ska introduceras med hjälp av varje elevs individuella perceptuella förmåga, förstärkas genom ett andra eller tredje sinne och sedan tillämpas genom att man låter eleven använda informationen (Dunn & Dunn 1995).

3.3 Lärstilar – en blandning av metoder

Hur är då lärstilstänkandet uppbyggt? Lärstilsmodellen är egentligen en slags syntes av andra pedagogiska teorier som ger eleverna individuella strategier för lärande. Om man som pedagog vet hur en elev lär sig bäst kan man också hitta så goda metoder och strategier som möjligt. Enligt Boström (2006a) är det viktigt att man som lärare blir medveten om sina elevers styrkor för att eleverna ska lyckas på bästa sätt med sitt skolarbete.

Lärstilsanpassad undervisning kan sammanfattas med orden systematiserad variation. Utöver lärstilarna visuell, auditiv, kinestetisk och taktil finns även något som kallas för kontraktprogram, för de som vill arbeta självständigt, och programstegen, för dem som behöver lära sig en liten bit i taget, med direkt

feedback (Boström, 2006b och 2008). De inlärningsmetoder och inlärningsverktyg som används i skolan bör vara utvecklade för att passa alla olika typer av elever: visuella, auditiva, taktila och kinestetiska. Eftersom de traditionella inlärningsmetoderna i skolan främst är visuella och auditiva, bör vi koncentrera oss på att finna metoder och inlärningsredskap som passar det stora antalet taktila och kinestetiska barn, men även stimulerar de visuella och auditiva eleverna (Gidlund 2003).

Enligt Dunn & Dunn (1995) är något mer än 60 procent av en människas lärstilar genetiska och

något mindre än 40 procent är inlärt beteende. Den individuella lärstilen utvecklas med tiden och med tiden förändras också erfarenhetsbasen. De genetiska elementen utvecklas och djupnar i och med att vi mognar och åldras (ibid.) Lärstilen är inte statisk utan utvecklingsbar hela livet (Boström 2006a). Det betyder alltså att så som du bäst lärde dig när du var barn inte nödvändigtvis behöver vara det bästa sättet som vuxen.

Enligt Dunn och Dunn (1995) kan man lista de faktorer som inverkar på lärandet inom dessa fem områden. Nedan följer en beskrivning av områdena.

Omgivande miljö

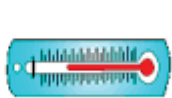
Ljud

Ljus

Temperatur

Inredning

Egna känslor

Motivation

Uthållighet

Ansvar

Struktur

Sociala faktorer

Ensam

Par

Grupp

Lagarbete

Vuxna

Omväxlande

Fysiologiska faktorer

Sinnespreferenser

Näringsintag

Tid på dagen

Rörlighet

Psykologiskt processande

Analytisk

Holistisk

Hemisfärisk

Impulsiv

Eftertänksam

3.4 En jämförelse med traditionell undervisning

Jag har frågat mig om eleverna lär sig bäst genom traditionell undervisning eller genom lärstilsarbete. Med traditionell undervisning menar jag undervisning som bygger på att eleverna jobbar stillasittandes och att läraren föreläser och förmedlar till eleverna vad de ska göra s.k. förmedlingspedagogik. Undervisningen är analytisk och har tonvikt på den auditiva inläringen.

Enligt Boström (2004) passar de visuella och auditiva eleverna bra in i den traditionella skolan eftersom mycket av informationen riktar sig till öga och öra. De verkliga förlorarna är kinesteterna. Att sitta stilla och lyssna är inte deras bästa sätt att lära sig nya saker (Boström, 2002). Min erfarenhet är att den traditionella undervisningen inte fångar upp alla elever på bästa sätt.

Enligt Lytsy (1998) så passar inte den traditionella skolundervisningen för alla elever. Elever med inlärnings- eller koncentrationssvårigheter kan ha problem på grund av att skolans undervisning inte passar just deras lärstil. När de eleverna undervisas utifrån sina lärstilar kan man se en förändring i deras beteende.

Många elever är inte passiva, stillasittandes, tysta och lydiga individer. De har behov av att vara delaktiga i sitt lärande, de ifrågasätter och är aktiva. För att kunna möta de ökade kraven på flexibilitet, ansvarstagande, självständighet, samarbetsförmåga, ständigt lärande och självkänedom behöver man ibland hitta nya vägar för att tillmötesgå dessa krav.

I undersökningar (Boström & Wallenberg, 1997) har det visat sig att en lärare som presenterar sin information verbalt når 20 procent av eleverna medan den som kompletterar det muntliga med en overheadprojektor når ytterligare 30 procent. Genom att låta de som lyssnar själva diskutera innehållet kommer informationen fram till ännu 20 procent och ytterligare 20 procent nås genom att de aktivt får arbeta med olika moment. Som lärare anser jag att det är mycket viktigt att man tänker på detta och således analysera vår egen undervisningsstil. För att kunna nå alla elever måste läraren utveckla även de stilar som för oss inte är dominanta så att vi kan använda oss av olika undervisningsmetoder.

Med lärstilsarbete fokuserar man på elevernas styrkor och utgår från dem i undervisningen. Barnen tycker att arbetet är roligt och det leder till att de blir motiverade att lära sig nya saker. Motivation ser jag som grunden till allt lärande. Eftersom eleverna är med och sätter upp målen för varje arbetsområde så är de redan från början delaktiga i deras läroprocess. Eftersom de olika arbetsmomenten är självriktande bidrar det ytterligare till eget ansvarstagande.

3.5 Svårigheter med arbetssättet

Att arbeta med olika lärstilar ställer höga krav på att det finns relevant material tillgängligt. Väljer man att jobba med ett område inom till exempel matematik så finns en del redan färdigt att beställa. Med ett ämne som träd eller bondgården har jag och kollegor behövt tillverka det mesta materialet själva. Det

kräver tid, tålmod, fantasi och intresse. Materialet är en förutsättning för att arbetssättet ska fungera och ge det resultat som man vill uppnå med lärstilsundervisningen. Det ska finnas ett antal arbetsmoment för varje lärstilskanal. För att lärstilsundervisningen ska fungera och ge resultat är det viktigt att man som pedagog är tydlig mot eleverna så att de förstår syftet med arbetet, hur de ska gå tillväga och hur deras kunskaper kontrolleras. Arbetet ska vara organiserat och ha en tydlig struktur.

Varje moment måste ha förankrats och motiverats.

Ett hinder med lärstilsarbete kan vara om klasserna är för stora, vilket kan göra det svårare att individanpassa undervisningen. Ett annat problem som jag upplevt är tidsbrist. Som lärare behöver du sätta dig in i arbetssättet och tillverka material. Ekonomiska faktorer kan också tendera att bli ett hinder. Lokalerna och klassrummen behöver anpassas efter olika sätt att lära och det kan vara kostsamt. Det kan ibland finnas ett motstånd från föräldrar att förändra skolan och de förespråkar ett arbetssätt som de är vana vid från deras egen skoltid. De kan se lärstilsarbetet som flummigt och tycka att barnen bara "spelar spel" och leker på lektionerna. Vi lärare har här en viktig uppgift med att förmedla våra kunskaper till föräldrarna så att de får möjlighet att ta till sig hur vi tänker om hur elevers lärande egentligen går till. Jag har passerat på att berätta och visat lärstilsarbetet på föräldramöten, bjudit in föräldrarna och låtit barnen visa och lära sina föräldrar mot slutet av ett arbetsområde. Som jag har nämnt tidigare bygger arbetssättet på ett speciellt pedagogiskt material. Det behöver vara lärstilsanpassat, stimulerande och självriktande. Det är också viktigt att det inte är skrymmande eftersom det med tiden blir en hel del material att förvara. På min skola uppmuntrar jag andra lärare till samarbete, vi byter material med varandra och sparar på så sätt förvaringsplats och arbetstid.

4. RESULTAT

Trots vissa hinder så finns det enligt mig stora vinster att arbeta utifrån att eleverna lär olika. I och med att arbetssättet erbjuder olika lärmoment inom ett arbetsområde så ges eleverna chans att lära in ny kunskap på olika sätt. Arbetet är noga strukturerat och uppskattas av eleverna på grund av att det är så omväxlande. Alla elever får en bättre möjlighet till att lyckas i sin inläring. Exempelvis så har framför allt mina elever med taktil och kinestetisk lärstil visat större glädje och motivation när de får arbeta efter sin lärstil. Den positiva effekten stärker självtilliten vilket ger eleven större möjligheter att lyckas i sitt lärande. Då vi alla är olika måste vi låta eleverna arbeta på olika sätt mot samma mål.

Mina elever har i och med vårt lärstilsarbete börjat reflektera över att det finns olika sätt att lära och på vilka sätt som de själva lär bäst. De har fått en större förståelse för varandras likheter och olikheter; de har lärt känna både sig själva och andra bättre. Det som verkar annorlunda och ovanligt kanske inte längre

ses som särskilt konstigt. Genom att barnen blir medvetna om att alla i klassen är olika och behöver olika saker har det blivit ett mer tillåtande klimat mellan eleverna.

Vid en jämförelse med det jag kallar traditionell undervisning så har lärstilsarbete den stora fördelen att man som lärare får större chans att nå ut till fler elever. När en lärare undervisar på ett s.k. traditionellt sätt utgår undervisningen från läraren. Genom att undervisa lärstilsanpassat utgår undervisningen från eleverna. Eleverna ges större möjlighet att lyckas efter sina egna förutsättningar. Det lärstilsanpassade skolarbetet stimulerar alla sinnen och blir lustfyllt.

I och med att jag har valt att utforma lärstilsarbetet så att barnen arbetar i par eller i grupper så tränas barnens samarbetsförmåga. Min upplevelse är att de klarar av samarbetet som krävs, men att de precis som vid annat skolarbete behöver hjälp med att hitta strategier för att lösa problem som kan uppstå dem emellan.

Med hänvisning till mina inledande frågeställningar vill jag ytterligare belysa två frågor. Den ena frågan handlar om hur eleverna klarar ansvaret för arbetssättet, den andra frågan handlar om eleverna tycker om arbetssättet som sådant.

Mina resultat och uppföljningar visar att eleverna själva driver skolarbetet framåt genom vårt arbetssätt. Jag kan se att det naturligt lett till ett högre ansvarstagande hos eleverna. När eleverna börjar reflektera över hur de lär bäst så blir de också mer delaktiga i sin egen inläring; de ser sin egen roll i sitt lärande.

Vidare har jag konstaterat att den största vinsten med lärstilsarbete har varit att se glädjen och motivationen hos barnen. Variationen av moment inom ett arbetsområde, det egna ansvarstagandet, känslan av att lyckas och samarbetet med andra barn är med all säkerhet några av anledningarna till barnens glädje.

5. DISKUSSION

Att jobba utifrån olika lärstilar är ett arbetssätt; en metod att använda sig av som pedagog i arbetet med att hjälpa eleverna uppnå målen. Jag vill poängtera att lärstilsarbete inte är det enda sättet att individanpassa undervisningen, det är en metod bland flera andra. Genom att arbeta med olika lärstilar har jag hittat ett arbetssätt som passar mig och som stämmer överens med mitt förhållningssätt till eleverna och min syn på lärande.

En tanke som jag haft under arbetets gång är vad som händer om en lärare som själv lär bäst genom en lärstil, och som även undervisar utifrån den lärstilen, ändå försöker undervisa genom en annan kanal. Hur blir det till exempel om en lärare med auditiv lärstil som är mycket bra på att fånga eleverna med berättelser ska försöka sig på att visualisera materialet? Å ena sidan så tror jag att man som lärare med målmedvetenhet och träning kan förändra sin undervisning så att den passar för fler elever. Å andra sidan så påverkar

läraren sina elever genom sitt sätt att lära ut och engagera.

Goda resultat av ett arbetssätt kanske inte alltid beror på själva arbetssättet utan är istället en effekt av lärarens övertygande sätt att undervisa. Vad händer då om man försöker undervisa enligt ett sätt som du själv inte tror är bra? Ska man som lärare arbeta utifrån lärstilar om man inte tror på arbetssättet? Hur man gör för att förändra sig själv och sitt arbetssätt? Dessa intressanta frågeställningar behöver vi mer kunskap om.

Att arbeta utifrån olika inlärningsstilar kräver nytänkande och en annan typ av planering. Att planera lektioner har lärare självklart alltid gjort, men alla har kanske inte gjort individuella planeringar med varje elev där hänsyn tas till faktorer som inlärningsstil, tidigare erfarenheter, intressen med mera. Läraren måste kunna växla mellan olika undervisningsmetoder och ständigt reflektera över sina undervisningsegenskaper. Det är också viktigt att kontinuerligt utvärdera varje elevs utveckling.

Enligt Boström (2004) och Dunn (2000) så är svaga elever ofta kineseter. Om alla elever genom lärstilsarbete får samma chans i skolan så kommer det kanske i framtiden vara så att fler elever når upp till en högre kunskapsnivå. Det blir intressant att se om arbete utifrån lärstilar kan leda till att fler elever kommer att uppfylla skolans krav. En annan tanke är om lärstilsarbete kan vara negativt för de idag högpresterande eleverna. Om dessa elever är auditiva och därför föredragit "föreläsningsundervisning" så kanske de nu istället missgynnas. Kan lärstilsarbete leda till att högpresterande presterar sämre samtidigt som lågpresterande presterar bättre, d.v.s. kommer lärstilsarbete leda till att kunskapsnivån i skolan utjämnas?

Jag ser arbete med olika lärstilar som ett medel att förändra skolvärlden. Arbetssättet bygger på lärande under eget ansvar. Självklart måste du som lärare finnas kvar som en tydlig ledare för eleverna; fritt arbete med tydlig struktur och uppföljning. Tillsammans med dokumentation om elevernas kunskapsutveckling, exempelvis i portfolioform, kommer man långt i skolans utvecklingsarbete.

Arbetet med olika lärstilar är för mig ett sätt att ändra synen på undervisning. För mig har det varit ett sätt att släppa kontrollen och lita på mina elevers vilja att lära sig. Målet med lärstilsarbetet på sikt är att visa eleverna hur de kan förvandla läroböcker till olika lärhjälpmedel som hjälper dem att lära in på det sätt som passar just dem bäst.

Nästa steg för mig är att i min undervisning jobba mer med att medvetandegöra för eleverna deras olika lärstilar. Jag vill också anpassa de nya lokaler som mitt arbetslag nyligen har flyttat till så att ett lärstilsanpassat undervisningssätt kan underlättas. Lärstilsarbete är ett sätt att som lärare nå ut till och motivera eleverna. Resultatet har för mig blivit glada, motiverade, ansvarsfulla och självgående elever.

6. REFERENSER

Litteratur

- Berg, L. (1999). Så kan skolan förändras. Uppsala: Aros.
- Boström, L. & Wallenberg. (1997). Inläring på elevernas villkor. Jönköping: Brain Books AB.
- Boström, L. (2002). Nyhetsbrev Dafole Förlag nr 3/2002 http://larstilscenter.se/artiklar_inlarningsstilar.htm, 080824
- Boström, L. (1998). Från undervisning till lärande. Jönköping: Brain Books AB.
- Boström, L. (2004). Lärande & Metod. Lärstilsanpassad undervisning jämfört med traditionell undervisning i svensk grammatik. Högskolan för lärande & kommunikation. Jönköping och Helsingfors Universitet.
- Boström, L. (2006a). Pedagogiska magasinet nr 3. Stockholm: Lärarförbundet.
- Boström, L. (2006b, 2008). Föreläsningar och personlig kommunikation
- Boström, L. & Svantesson, I. (2007). Så arbetar du med lärstilar. En praktisk handbok. Jönköping: Brain Books.
- Denscombe, M. (2000) Forskningshandboken. Lund: Studentlitteratur.
- Dunn, R & Dunn, K (1995). Alla barn är begåvade – på sitt sätt. Jönköping: Brain Books AB.
- Gidlund, U. (2003) Metodik för alla stilar – olika vägar till samma mål! Utdanningsförbundets tidskrift för pedagogisk debatt, nr 2/2003.
- Lytsy, A. (1998). Vetvärt. Stockholm: Svenska kommunförbundet.
- Robson, C. (2002). Real World Research. Blackwell Publishing.
- Utbildningsdepartementet (1994). Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet. Stockholm: Skolverket och CE Fritzes AB
- Lärstilar och lärstilsteorier, nationellt centrum för flexibelt lärande
<http://larstilar.cfl.se/> , 080909
- Pedagogiska sidan, Nationellt centrum för flexibelt lärande, 080913
<http://pedagogik.cfl.se/default.asp?sid=1780> , 080914

